

February 2001

วงเครื่องสายผสมออร์แกน "วงวัชรบรรเลง"

กวินทิพย์ ขรรขยายกิจ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

ขรรขยายกิจ, กวินทิพย์ (2001) "วงเครื่องสายผสมออร์แกน "วงวัชรบรรเลง"," *Journal of Education Studies*: Vol. 29: Iss. 2, Article 7.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.29.2.7

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol29/iss2/7>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

วงเครื่องสายผสมออร์แกน "วงวัชรบรรเลง"

กวิณทิพย์ บรรยายกิจ

ขณะที่สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ด้านศาสนา เทคโนโลยี ศิลปะ ฯลฯ ดนตรีไทยนับว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติไทยแขนงหนึ่ง ที่ได้รับผลกระทบจากกระแสวัฒนธรรมตะวันตกอย่างมากเช่นกัน ซึ่งเห็นได้ชัดในยุครัตนโกสินทร์ วงเครื่องสายดั้งเดิมของไทยก็ได้มีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสแห่งวัฒนธรรมตะวันตกอย่างมาก โดยมีการผสมผสานเข้ากับเครื่องดนตรีตะวันตกบางชนิด อันได้แก่ เปียนโน ออร์แกน ไวโอลิน เป็นต้น จนกระทั่งเกิดเป็นวงเครื่องสายผสมลักษณะต่าง ๆ มากมาย อันได้แก่ วงเครื่องสายผสมเปียนโน วงเครื่องสายผสมซิม วงเครื่องสายผสมทึบเพลงชัก วงเครื่องสายผสมออร์แกน เป็นต้น ในบรรดางวงเครื่องสายผสมดังกล่าว วงเครื่องสายผสมออร์แกนนับว่าเป็นวงที่น่าสนใจมากที่สุดวงหนึ่ง เพราะเหตุว่า ไม่ว่าจะในช่วงเสียง วิธีการนั่งเล่น รูปลักษณะของเครื่องดนตรีฯลฯ ก็สามารถปรับตัวผสมผสานกลมกลืนเข้ากันได้ดี อีกทั้งเป็นวงที่มีบทบาทต่อเนื่องตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนสภาพสังคมในสมัยหนึ่งได้ดี ทำให้มองเห็นการเติบโตของวัฒนธรรมแผนใหม่ มองเห็นความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของคนไทย สถานภาพของนักดนตรีไทย และวงดนตรีไทย

วงเครื่องสายไทยมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนในเรื่องของรูปแบบของวงได้ดี เนื่องจากเครื่องสายเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถเทียบเสียงเข้ากับเครื่องดนตรีที่นำมาผสมได้ง่ายกว่าเครื่องดนตรีไทยประเภทอื่น ๆ จึงทำให้เครื่องสายเป็นตัวแปรที่เหมาะสมในการเกิดวงเครื่องสายผสมประเภทต่าง ๆ อีกทั้งสามารถปรับรูปแบบการบรรเลงได้อย่างลงตัว "วงเครื่องสายผสม" เป็นวงดนตรีที่เกิดจากการนำเอาเครื่องดนตรีในวงเครื่องสายไทย อันได้แก่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ย โทน-รำมะนา ฉิ่ง มาผสมกับเครื่องดนตรีที่ไม่อยู่ในวงเครื่องสายไทย เช่น ระนาด ซอสามสาย หรือผสมกับเครื่องดนตรีต่างชาติ เช่น ซิม เปียนโน ออร์แกน ทึบเพลงชัก ส่วนการเรียกชื่อวงดนตรีจะเรียกชื่อตามเครื่องดนตรีที่นำเข้ามาผสมในวงยกตัวอย่างเช่น

ถ้านำซิมมาผสมในวงเครื่องสายไทย จะเรียกวงที่ผสมขึ้นใหม่นี้ว่า วงเครื่องสายผสมซิม หรือถ้าหากนำออร์แกนมาผสมในวงเครื่องสายไทย ก็จะเรียกวงที่ผสมขึ้นใหม่นี้ว่าวงเครื่องสายผสมออร์แกน เป็นต้น

ในยุคที่วงเครื่องสายผสมออร์แกนได้รับความนิยมนำมาบรรเลงในงานต่าง ๆ นั้น ได้เกิดวงเครื่องสายผสมออร์แกนมากมายหลายวง ได้แก่

๑. บางขุนพรหมใต้

ควบคุมวงโดย อาจารย์เบญจรงค์ ธนโกเศศ

๒. มิตรสังคีต

ควบคุมวงโดย กมล มลิณฑจินดา

๓. ศรีวัชรชาติ

ควบคุมวงโดย อุทัยศน์ ดุจศรีวัชร

๔. กรมประชาสัมพันธ์

ควบคุมวงโดย สมพงศ์ ทิพยกลิน

๕. ราชสีห์

ควบคุมวงโดย ชลอ วนะภูติ

๖. รวบรวมบรรเลง

ควบคุมวงโดย ร.อ.ชิต แฉ่งฉวี

๗. โรงงานสุราบางยี่ขัน

ควบคุมวงโดย อุทัยศน์ ดุจศรีวัชร

๘. ดุริยางค์ไทยกรุงธน

ควบคุมวงโดย วงศ์ ศรีสวัสดิ์

๙. เรือนนายเรือ

ควบคุมวงโดย ร.ท.ยรรยง แดงกูร รน.

๑๐. ธารเกษมสังคีต

ควบคุมวงโดย เจริญ กาญจนินทุ

๑๑. สโมสรรถไฟ

ควบคุมวงโดย จันทร โตวิสุทธิ

๑๒. ณรงค์ศิลป์ แห่งธนาคารกรุงเทพจำกัด

ควบคุมวงโดย ณรงค์ สุทธิกุลพาณิชย์

๑๓. มธรวาทิต

ควบคุมวงโดย ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์

๑๔. ดารากรกฤษฎา ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (ในอุปการะของ ศ.อาภรณ์ กฤษฎามระ)

ควบคุมวงโดย ประเวช กุมท

๑๕. หนู่มน้อย

ควบคุมวงโดย พระยามโหสวรรค์

๑๖. สโมสรองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ควบคุมวงโดย กริต สามะพุทธิ

๑๗. สโมสรธนาคารกรุงเทพ (ในอุปการะของ นายบุญชู โรจนเสถียร)

ควบคุมวงโดย ร.อ.โองการ กลีบขึ้น

๑๘. ธนรักษสังคีต

ควบคุมวงโดย คุณหญิงบุญลือ สังขวณิช

๑๙. รามราชมพรวมบรรเลง

ควบคุมวงโดย ประสพสาย พึ่งบุญ ณอยุธยา

๒๐. องค์การเชื้อเพลิง

ควบคุมวงโดย บุรินทร์ ลักษณะบุตร

๒๑. สโมสรองค์การพอกหนังกระทรวงกลาโหม

ควบคุมวงโดย ม.ล.โปร่ง ดารากร,

พล.ท.วิชัย พงษ์อนันท์

๒๒. สโมสรข้าราชการมหาดไทย

ควบคุมวงโดย ชลอ วนะภูติ

๒๓. ศิริชัย

ควบคุมวงโดย น.ต.จงบกล ชูรัตน์ รน.

๒๔. เสริมมิตร

ควบคุมวงโดย เสริม ศาลิคุปต์

๒๕. วงเตชะนะเสนีย์

ควบคุมวงโดย ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา

๒๖. วงวัชรบรรเลง

ควบคุมวงโดย สุวิทย์ บวรวัฒนา

วงเครื่องสายผสมออร์แกนที่น่าสนใจที่สุดวงหนึ่งคือ วงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชรบรรเลง เนื่องจากเป็นวงที่มีชื่อเสียง อีกทั้งมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจและพอจะหาฟังได้ในปัจจุบัน อีกทั้งผู้เขียนเห็นว่ายังไม่มีผู้ใดเคยเขียนเรื่องนี้มาก่อน เนื้อหาส่วนใหญ่ผู้เขียนได้จากการสัมภาษณ์คุณสุวิทย์ บวรวัฒนา

“วงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชรบรรเลง” แต่เดิมนั้นใช้ชื่อว่า วงเครื่องสายผสมออร์แกนวงเตชนะเสนีย์แต่ด้วยมีเหตุการณ์ และปัญหาบางประการจึงทำให้ต้องเปลี่ยนชื่อจาก “เตชนะเสนีย์” มาเป็น “วัชรบรรเลง” ตั้งแต่เริ่มตั้งวงเตชนะเสนีย์เป็นต้นมาจนกระทั่งเปลี่ยนชื่อเป็นวงวัชรบรรเลงนั้นมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าควบคุมวงจำนวน ๒ ท่าน การศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชรบรรเลงนั้นได้จากการสัมภาษณ์สุวิทย์ บวรวัฒนา หัวหน้าวง ทราบว่าแต่เดิมวงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชรบรรเลง คือวงเตชนะเสนีย์นั่นเอง ซึ่งชื่อ “เตชนะเสนีย์” นี้ท่านหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ตั้งให้ ซึ่งขณะนั้น ครูเจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา เป็นหัวหน้าวง ภายหลังจากที่ครูเจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา ถึงแก่กรรมสุวิทย์ บวรวัฒนา ก็ได้รวบรวมลูกศิษย์ของครูเจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา ที่เคยอยู่ในวงเตชนะเสนีย์เดิมตั้งวงเตชนะเสนีย์ขึ้นมาใหม่ แต่ภายหลังเมื่อท่านต้องไปรับราชการต่อที่ต่างประเทศจึงจำเป็นต้องหาคนรับผิดชอบดูแลวงนี้แทนท่าน โดยท่านได้

มอบหมายให้คุณยุพา วัชรนาค ซึ่งร่วมอยู่ในวงดูแลแทน และในช่วงนี้เองที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อจาก “เตชนะเสนีย์” มาเป็น “วัชรบรรเลง” และใช้ชื่อนี้มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์คุณสุวิทย์ บวรวัฒนา จึงสามารถแบ่งกำเนิดของวงวัชรบรรเลงออกเป็น ๓ ยุค โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าวงผู้ควบคุมวงที่รับช่วงสืบทอดเกี่ยวกับการดูแลภายในวงเป็นเกณฑ์ ดังนี้

๑. ยุคเตชนะเสนีย์ยุคแรก หัวหน้าวงคือ ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ จนถึง ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา เสียชีวิต)

๒. ยุคเตชนะเสนีย์ยุคสุดท้าย หัวหน้าวงคือ สุวิทย์ บวรวัฒนา (พ.ศ.๒๔๙๗-๒๕๐๐)

๓. ยุควัชรบรรเลง หัวหน้าวง คือ สุวิทย์ บวรวัฒนา มียุพา วัชรนาคเป็นผู้ดูแลจัดการภายในวง (พ.ศ.๒๕๐๐- ปัจจุบัน)

๑. ยุคเตชนะเสนีย์ยุคแรก

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ภาพยนตร์ต่างประเทศได้เข้ามาฉายในประเทศไทยโดยการนำเข้ามาของฝรั่งชื่อ เอส.จี. มาคอฟสกี เป็นหนังของฝรั่งเศสใน พ.ศ.๒๔๔๐ โดยจัดการแสดงที่โรงละคร หม่อมเจ้าอลังการ มีแถววงประกอบ และมีการแสดงมายากล โดยโปรเฟสเซอร์มอริส ในการฉายภาพยนตร์แต่ก่อนนั้น จะมีการบรรเลงดนตรีประกอบเนื่องจากภาพยนตร์ที่นำเข้ามาฉายไม่มีเสียงในฟิล์มจึงจัดให้มีวงดนตรีมาบรรเลงเพื่อไม่ให้เจียบเหงา นอกจากนี้ดนตรียังทำหน้าที่สื่ออารมณ์ของภาพยนตร์แก่ผู้ชมโดยการใช้ดนตรี

ประกอบการแสดงภาพต่าง ๆ ที่ปรากฏบนจอ เช่น ฉากการต่อสู้ดนตรีก็จะบรรเลงเพลงเชิด เป็นต้น

สมัยรัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๗ บทบาทของวงเครื่องสายผสมออร์แกนเป็นที่รู้จักกันมาก และนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลาย มีผู้ดูแลโรงภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์ที่มีวงเครื่องสายผสมไปบรรเลง ได้แก่ โรงภาพยนตร์พัฒนาการ โรงภาพยนตร์สาทร โรงภาพยนตร์ฮ่องกง โรงภาพยนตร์นางเลิ้ง โรงภาพยนตร์บางลำภู โรงภาพยนตร์ปิ่นัง โรงภาพยนตร์สนุกสถาน เป็นต้น ซึ่งบรรดาโรงภาพยนตร์เหล่านี้ โรงภาพยนตร์พัฒนาการมีชื่อเสียงมากที่สุด เนื่องจากเป็นโรงภาพยนตร์ที่คณะโนรีซึ่งเป็นวงเครื่องสายผสมออร์แกน อันเป็นวงที่มีชื่อเสียงในขณะนั้นมาเล่นประจำทุกวันเสาร์ นอกจากนี้วงเครื่องสายผสมออร์แกนก็ยังนิยมเล่นในงานสำคัญ ๆ ผู้ชมภาพยนตร์สามารถขอเพลงจากวงดนตรีได้ เพลงที่มีผู้นิยมขอให้วงดนตรีบรรเลง เช่น เพลงเดี่ยวลาวแพน นกขมิ้น พญาโคก และเพลงอื่น ๆ เป็นต้น

เนื่องจากภาพยนตร์ที่นำมาฉายเป็นภาพยนตร์ฝรั่ง เมื่อคิดเอาวงดนตรีเข้ามาประกอบจึงคิดเอาวงดนตรีที่มีเครื่องดนตรีต่างประเทศเช่นออร์แกน ซิม เป็นต้น มาเข้าบรรเลง แต่เพลงที่บรรเลงเป็นเพลงไทย และการบรรเลงจะใช้วงดนตรี ๒ ประเภท คือ ประเภทแรก “แตรวง” จะบรรเลงอยู่ในโรงภาพยนตร์เพื่อเรียกความสนใจผู้ชม ประเภทที่ ๒ คือ “วงเครื่องสายผสม” วงดนตรีลักษณะนี้เมื่อเทียบกับแตรวงแล้วมีลักษณะเสียงนุ่มกว่า จึงนิยมบรรเลงภายในโรงภาพยนตร์ วงเครื่องสาย

ผสมที่บรรเลงในโรงภาพยนตร์ และมีชื่อเสียงมากในรัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๗ มีด้วยกัน ๒ วง ได้แก่ วงนายกุ่ม และวงนายโนรี วงนายโนรีลักษณะวงเป็นวงเครื่องสายผสมออร์แกน และมักบรรเลงเป็นประจำอยู่ในโรงภาพยนตร์ต่าง ๆ เช่น โรงภาพยนตร์พัฒนาการ

ต่อมาภายหลังเมื่อภาพยนตร์มีเสียงในฟิล์มเข้ามาฉายในโรงภาพยนตร์ วงเครื่องสายผสมของนายโนรี และแตรวงก็สลายไปหลังจากที่วงนายโนรีสลายวงแล้ว ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา จึงได้ก่อตั้งวงของตนเองขึ้นมาใหม่ เป็นวงเครื่องสายผสมออร์แกน และด้วยเหตุที่ ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา เป็นลูกศิษย์ของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ จึงได้ขอให้ท่านตั้งชื่อวงให้มีชื่อว่า “เดชนะเสนีย์” นักดนตรีในวงส่วนมากเป็นลูกศิษย์ของท่านเมื่อ ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา ตั้งวงเครื่องสายผสมออร์แกนคณะเดชนะเสนีย์นั้นได้รับรูปแบบการเปลี่ยนแปลงเสียงออร์แกนมาจากครูพร้อมและครูพุด นันทพล โดยการปรับเทียบเสียงออร์แกนให้เข้าหาดนตรีไทย โดยการตั้งลิ้นของออร์แกนที่อยู่ทางเสียงสูงขวามีอิมสูดออก ๒ เสียงแล้วเลื่อนเสียงลิ้นออร์แกนไปทางเสียงสูงทั้งแถบ ดังนั้นลิ้นออร์แกนทางเสียงต่ำสุดจะขาดหายไป ๒ เสียง จึงต้องหาลิ้นใหม่มาใส่แทน โดยเทียบเสียงลิ้นที่นำมาใส่เสียใหม่มีผลทำให้ระดับเสียงออร์แกนเปลี่ยนจากเปียนโนมาเป็นเสียงไทยในบรรดาเสียงเพียงออบน การถอดลิ้นออร์แกนนี้ทำให้การบรรเลงเพลงไทยได้สะดวกกว่าเดิม โดยที่ไม่ต้องคิดหาวิธีหลบเสียง และยังสามารถนำขลุ่ยเพียงออ ซอด้วง มาบรรเลงร่วมในวงได้อีกด้วย

โดยเฉพาะขลุ่ยเพียงออ นั้นจะมีการทำขึ้นมาใหม่พิเศษสำหรับวงนี้ โดยวิธีการเทียบเสียงให้เข้ากับออร์แกน ส่วนการตั้งสายซิมไมซ์ขาดบอยเหมือนก่อน อีกทั้งผู้ฟังคุ้นเคยระดับเสียงเพียงออบนซึ่งเป็นระดับเสียงดั้งเดิมมากกว่า นอกจากนี้ ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา ยังนำออร์แกนมาบรรเลงพร้อม ๆ กัน ๒ เครื่องในวงเดียวกัน จุดประสงค์เพราะในช่วงนั้นเครื่องสายผสมออร์แกนคณะเตชะเสนีมีชื่อเสียงขึ้นมากแทนที่วงนายโนรี จึงมีงานไปบรรเลงตามสถานที่ต่าง ๆ บ่อย ๆ เช่น งานรัฐธรรมนุญ สงกรานต์ ขึ้นบ้านใหม่ ซึ่งตามหน่วยงานของรัฐจัดให้ประชาชนได้ชมงาน สถานที่ที่จัดคือท้องสนามหลวง สนามเสือป่า เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นงานกลางแจ้ง ดังนั้นจึงต้องเพิ่มออร์แกนเป็น ๒ เครื่อง เพื่อให้เสียงดัง

วงเครื่องสายผสมออร์แกนคณะเตชะเสนียุค ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ควบคุมวงที่มีคนนิยมฟังกันอย่างแพร่หลาย อีกทั้งผลงานทางสถานีวิทยุ ๑ ป.น. และวิทยุศาลาแดง อีกด้วย

๒. ยุคเตชะเสนียุคสุดท้าย

เมื่อ ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา เสียชีวิต วงเตชะเสนีก็ซบเซาไปชั่วเวลาหนึ่ง คุณสุวิทย์ บรรวดีพัฒนา ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของครูเจือ จึงรวบรวมบรรดาศักดิ์ศิษย์ ฟันฟวงเตชะเสนีขึ้นใหม่โดยมีคุณสุวิทย์ บรรวดีพัฒนาเป็นหัวหน้าวงเตชะเสนีในปี พ.ศ.๒๔๙๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรวมตัวของผู้ที่มิไจรักดนตรีไทย รับงานบรรเลงตามที่ต่าง ๆ เช่น ท.ท.ท.ของรัฐบาล

๓. ยุควัชรบรรเลงยุคปัจจุบัน

ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ คุณสุวิทย์ บรรวดีพัฒนาต้องเดินทางไปรับตำแหน่งอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มที่ประเทศสเปน คุณสุวิทย์ บรรวดีพัฒนาจึงมอบหมายให้คุณยุพา วัชรนาค ซึ่งขณะนั้นนับว่ายังเป็นเด็กหนุ่มหลังกว่านักดนตรีในวง จึงทำให้เกิดปัญหาของการที่ไม่เชื่อฟังและไม่เป็นที่ยอมรับของนักดนตรีอาวุโสบางคน เพื่อเป็นการคลี่คลายปัญหาดังกล่าวในที่สุดคุณเตียบ และคุณยุพา จึงปรึกษาคุณสุวิทย์ และขอเปลี่ยนชื่อ จาก “เตชะเสนี” เป็น “วัชรบรรเลง” โดยการนำเอานามสกุลของคุณพ่อ คุณยุพา คือ “วัชรนาค” โดยคงไว้แต่คำว่า “วัชร” แล้วใส่คำว่า “บรรเลง” ต่อท้าย นับแต่นั้นจึงปรากฏชื่อ วงเครื่องสายผสมวงวัชรบรรเลงนับแต่นั้นเป็นต้นมา

แบบแผนการผสมวงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชรบรรเลง ได้ยึดถือและสืบทอดมาตั้งแต่ยุคของ ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา แต่ในบางช่วงได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อไม่ให้ง่ามแต่ไม่ได้ยึดถือเป็นรูปแบบการผสมวงของวงนี้ วงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชรบรรเลงมีรูปแบบดังนี้

๑. ซอด้วง	๑	คัน
๒. ซออู้	๑	คัน
๓. ออร์แกน	๒	เครื่อง
๔. ไวโอลิน	๑	คัน
๕. ฉิ่ง	๑	คู่
๖. โทณ- รำมะนา	๑	ชุด
๗. ซิม	๑	ตัว(ไม่มีจะเข้)
๘. ขลุ่ยเพียงออ	๑	เลา

๙. ซลุ่ยหลีบ ๑ เลา

๑๑. เครื่องประกอบจังหวะอื่น ๆ ได้แก่ ฉาบ

๑๐. นักร้อง

โหม่ง

แผนผังรูปแบบการตั้งวงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชรบรรเลง

ฉาบ	โหม่ง	ซลุ่ยหลีบ	โทน-รำมะนา
-----	-------	-----------	------------

ซลุ่ยเพียงออ	ซอด้วง
--------------	--------

ออร์แกน	ออร์แกน
---------	---------

ฉิ่ง

ซอด้วง	ซิม	ไวโอลิน
--------	-----	---------

นักร้อง

ในการตั้งวงสำหรับบรรเลง ถ้าเป็นการแสดงสดจะใช้ออร์แกน ๒ เครื่อง โดยจัดเป็นเครื่องคู่เพื่อให้ดูสง่างาม ลักษณะการจัดวงนั้นจะตั้งเป็นปีกรูปสามเหลี่ยม การนั่งบรรเลงจะนั่งบนเก้าอี้(แต่เดิมการบรรเลงด้วยวงเครื่องสายไทยนิยมนั่งบรรเลงบนพื้น) แต่ถ้าเป็นการบรรเลงเพื่ออัดแถบบันทึกเสียงจะใช้ออร์แกนเพียง ๑ เครื่อง เนื่องจากออร์แกนเป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงดังมากอยู่แล้ว อีกทั้งหาผู้ตีได้ง่ายนัก จึงมักจะพบว่าในชั้นหลัง ๆ มักนิยมใช้ออร์แกนเพียง ๑ เครื่อง เพื่อความสะดวกดังที่กล่าวข้างต้น

ในส่วนของวิธีการบรรเลงนั้นวงเครื่องสายผสมออร์แกนเหมาะที่จะบรรเลงในแนวช้า ๆ ดังนั้นเพลงที่นิยมนำมาบรรเลงสำหรับวงประเภทนี้จะเป็นเพลงทางกรอเสียส่วนมาก แต่ก็ยังสามารถบรรเลงเพลงประเภททยอยได้เช่นกันดังที่วงของ ส.ต.ท.เจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา นิยมเล่นกันมาก ทำให้เห็นว่านักดนตรีของวงนี้ต้องมีฝีมือมากจึงสามารถบรรเลงเพลงประเภททยอยได้เป็นอย่างดี วิธีการบรรเลงเพลงทางกรอของวงประเภทนี้ ออร์แกนมักจะโทนเสียงซึ่งต่างจากวงเครื่องสายไทยมักไม่นิยมโทนเสียงมากมายเท่าวงเครื่องสายผสมออร์แกน

นอกจากเพลงดังกล่าวแล้วคุณสุวิทย์ บวรวัฒนา ได้แต่งเพลงขึ้นใหม่หลายเพลงเพื่อนำมาบรรเลงสำหรับวงนี้ ได้แก่

๑. เพลงประจำคณะ เป็นเพลงที่ได้รับแรงบันดาลใจเมื่อครั้งที่คุณสุวิทย์ บวรวัฒนา ไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส และไปเรียนภาษาอังกฤษที่ลอนดอน ขณะฟังสถานีวิทยุ B.B.C มีรายการดนตรีของคณะ ROY FOX ออกอากาศซึ่งทุกครั้งก่อนบรรเลงเพลงต่าง ๆ วงดนตรีคณะนี้จะบรรเลงเพลงประจำคณะก่อนเสมอ จึงได้นำความคิดนี้มาแต่งเพลงประจำสำหรับวงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชรบรรเลงบ้าง และได้ใช้เป็นเพลงประจำคณะตลอดมา

๒. เพลงยโสธร (เถา) เป็นเพลงที่คุณสุวิทย์ บวรวัฒนาแต่งขึ้นใหม่ทั้งเถา ใช้หน้าทับเขมรเพื่อให้เข้ากับสำเนียงเพลงและบทร้อง แต่งขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๙๗ โดยมีเรืออากาศเอก โองการ กลีบขึ้นแต่งท่วงร้อง ส่วนบทร้องแต่งโดยนายฉันทิชย์ กระแสสินธุ์ และเคยบันทึกแผ่นเสียงไว้

๓. เพลงน้ำลอดใต้ทราย (เถา) แต่งขึ้นจากเพลงน้ำลอดใต้ทราย สองชั้น ของเก่าใช้หน้าทับปรบไก่ เป็นเพลง ๒ ท่อน

๔. เพลงสาวสุดสวย (เถา) แต่งขึ้นจากเพลงเขมรทุบมะพร้าว สองชั้น โดยคุณอัมพร ทับรังษี เป็นผู้จดบันทึกโน้ตเป็นตัวเลขไว้ให้ทำนองร้องประดิษฐ์โดยครูเจริญใจ สุนทรวาทีน โดยใช้บทร้องจากเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพราयงามเห็นศรีมาลา คณะวัชรบรรเลงได้นำเพลงนี้ออกบรรเลงส่งวิทยุกระจายเสียงเป็นปฐมฤกษ์ และเป็นของขวัญแด่สถานีวิทยุ

กระจายเสียง ท.ท.ท. ซึ่งในขณะนั้นเปิดใหม่ที่ชั้นบนของตึกศูนย์การค้าไทยไทม์มาร์เก็ต พ.ศ.๒๕๑๙ เพลงนี้ได้บันทึกเป็นแผ่นเสียงขับร้องโดย คุณจันทร์ลา สุขวิริยะ

๕. เพลงพระยาสีเสอา (เถา) ขยายจากเพลงพระยาสีเสอา สองชั้นของเก่า เป็นเพลงประเภทหน้าทับสองไม้ มี ๒ ท่อน คุณสุวิทย์ บวรวัฒนา แต่งขึ้นเนื่องด้วยคณะอาสาภาคได้นำเพลงพระยาสีเสอา สองชั้น มาบรรเลงในงานเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เมื่อคุณสุวิทย์ได้ฟังเห็นว่าไพเราะดีจึงนำเพลงนี้มาแต่งขึ้นจนครบเถา และเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้ให้คณะอาสาภาคบรรเลงเป็นวงแรกที่สวนอัมพร (วิทยุ อ.ส.) แต่งท่วงร้องและขับร้อง โดยครูเจริญใจ สุนทรวาทีน ได้บันทึกลงแผ่นเสียง โดยใช้บทร้องจากพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ เรื่องอิเหนา ต่อมาพระยามโหสิวรรักษ์ (ก.สมบัติศิริ) ได้ขออนุญาตนำเพลงพระยาสีเสอาสามชั้นของคุณสุวิทย์ บวรวัฒนา มาบรรเลงเป็นเพลงใหม่โรงประจำคณะหนุ่มน้อย

๖. เพลงองเชียงสือ (เถา) ในปี พ.ศ.๒๔๙๘ คุณสุวิทย์ ได้ขอให้นายฉันทิชย์ กระแสสินธุ์ แต่งเพลงนี้ขึ้นจากเพลงทยอยญวน สองชั้น ได้นำออกบรรเลงเป็นปฐมฤกษ์ ณ สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส. เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ ทำนองร้องแต่งโดย โองการ กลีบขึ้น คุณยุพาขับร้องและบันทึกลงแผ่นเสียงในชุดสมบัติชาติไทย

๗. เพลงมะลิซ้อน (เถา) เป็นเพลงสำเนียงลาว ทำนองร้อง และบทร้อง แต่งโดยคุณวิรัตน์ วิทยพัฒน์ วงเครื่องสายผสมวงวัชรบรรเลงได้นำเพลงมะลิซ้อน (เถา) ออก

บรรเลงเป็นปฐมพฤษ ๓ สถานีวิทยกระจายเสียง อ.ส. ประมาณ ปี พ.ศ.๒๕๒๐ และบันทึกลงใน แผ่นเสียงชุดสมบัติชาติไทย โดยมีคุณยุพา วัชรนาถ เป็นผู้ขับร้อง

๘. เพลงลาวสวยรวย (เถา) คุณสุวิทย์ บวรวัฒนาได้นำทำนองลาวสวยรวย สองชั้น มาประดิษฐ์ขึ้นเป็นเพลงเถา

๙. เพลงจินตะทราวาทิ (เถา) แต่งเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๙ จากเพลงจับแจง สองชั้น ซึ่งเป็น เพลงของเก่า โดยยังคงรักษาสำเนียงและลีลา ของเพลงเดิมไว้ และตั้งชื่อเพลงเถาที่แต่งใหม่ นี้ว่า เพลงจินตะทราวาทิ โดยมีครูเจริญใจ สุนทรวาที ประดิษฐ์ทำนองร้องขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ วงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชร บรรเลงได้นำออกบรรเลงครั้งแรกที่กรม ประชาสัมพันธ์ ขับร้องโดยคุณจันทรา สุขวิริยะ ต่อมาได้บันทึกลงในชุดสมบัติชาติไทย ขับร้องโดยครูเจริญใจ สุนทรวาที

๑๐. เพลงลบรอยแผลรัก คุณสุวิทย์ บวรวัฒนา ได้นำเพลงลบรอยแผลรัก(สากล) ของน.พ. วราวุฒิ สุมาวงศ์ มาประดิษฐ์ ทำนองขึ้นเป็นเพลงเถา เนื่องจากเห็นว่าเป็น เพลงที่มีผู้สนใจฟังกันแพร่หลาย

การก่อกำเนิดของวงเครื่องสายผสมออร์- แกนวงวัชรบรรเลงเป็นปรากฏการณ์ช่วงหนึ่ง ที่เกิดขึ้นกับประวัติการณ์ดนตรีไทย ซึ่งเคยดำรง อยู่ในสมัยหนึ่งโดยมีหน้าที่รับใช้สังคมไทย

เมื่อกาลเวลาผ่านไปสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ความจำเป็นของสังคม ต่อวงเครื่องสายผสมออร์แกนวงวัชรบรรเลงลด ลงไปกว่าเดิมมาก จึงเป็นเหตุให้วงเครื่องสาย ผสมออร์แกนถูกกลืนเลื่อนไปจากผู้คนในสังคม ไทย น้อยคนที่จะเคยเห็น ได้ยิน ได้ฟัง เหมือนเมื่อครั้งอดีตที่เคยเป็นมา แต่อย่างไร ก็ตามอย่างน้อยการก่อกำเนิดวงประเภทเครื่อง- สายผสมออร์แกนได้สะท้อนให้คนในสังคม ปัจจุบันได้เรียนรู้เกี่ยวกับ สภาพสังคม ทักษะคิด แนวคิด เศรษฐกิจ วิธีการดำรงชีวิตของคนใน ยุคนั้น ว่ามีความเป็นไปเป็นมาอย่างไร ทั้งยัง สามารถเห็นถึงทิศทางการผสมวงดนตรีไทยใน อนาคตว่าจะออกไปในรูปแบบใดและอิทธิพล ใดที่มีส่วนอย่างมากในการผลักดันให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงของการผสมวงดนตรีไทย

บรรณานุกรม

กวิวิทย์ บรรยายกิจ. ๒๕๕๐. วงเครื่องสาย ผสมออร์แกน : กรณีศึกษาวงวัชร บรรเลง. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

โฆษิต มั่นคงหัตถ์. ๒๕๒๙. วงเครื่องสายผสม ในอดีต. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาสน์ การพิมพ์.

พูนพิศ อมาตยกุล. ๒๕๒๔. สยามสังคีต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.

ผู้เขียน

อาจารย์กวิวิทย์ บรรยายกิจ อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย